2. ҚАТЪНОМАИ 57/252 – ЧОРАБИНИҲОЕ, КИ ДАР РАВАНДИ ОМОДАГӢ БА СОЛИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ОБИ ТОЗА ГУЗАРОНИДА ШУДАНД, СОЛИ 2003

Қатъномаи 57/252, ки рӯзи 20 декабри соли 2002 бо ташаббуси Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардид, ба ҳайси идомаи мантиқии талошҳо ҷиҳати омодагӣ ба эълони қаблан муқарраршудаи **Соли байналмилалии оби тоза (2003)**, ки дар қатъномаи 55/196 тасдиқ шуда буд, ба майдон омад. Ҳадафи асосии он сафарбар намудани ҷомеаи байналмилалӣ барои ҳамаҷониба равшан сохтани мушкилоти вобаста ба камбуди оби тоза, истифодаи нодурусти он, тақсимоти нобаробар ва коҳиши сифати манбаъҳои оби нӯшокӣ буд. Ин қатънома мақоми соли 2003-ро ҳамчун даврае мустаҳкам намуд, ки дар он давлатҳои аъзои СММ, муассисаҳои махсусгардонидашуда ва шарикони рушд бояд талошҳои худро дар соҳаи истифодаи устувори захираҳои обӣ тақвият мебахшиданд.

Ҳуҷҷат аҳамияти омодасозии чорабиниҳои иттилоотӣ, илмӣ, таълимӣ ва институтсионалиро таъкид кард, ки ба боло бурдани огоҳии ҷаҳонӣ ва таҳрики иродаи сиёсӣ барои ҳалли мушкилоти об равона шуда буданд. Нақши калидӣ дар ин қатънома ба ҳамоҳангсозии амалҳо дар сатҳҳои ҷаҳонӣ, минтақавӣ ва миллӣ дода шуд, ҳамзамон диққати махсус ба об ҳамчун омили асосии рушди устувор, саломатии инсон, кишоварзӣ, энергетика ва экосистемаҳо ҷалб гардид.

Пешбарии қатъномаи 57/252 марҳалаи муҳим дар ташаккули симои байналмилалии Тоҷикистон ҳамчун иштирокчии фаъоли муколамаи ҷаҳонии об гардид. Дар он замон, кишвар, ки дар марҳалаи барқарорсозӣ пас аз низои шаҳрвандӣ қарор дошт ва бо мушкилоти худ дар бахши дастрасӣ ба оби тоза рӯбарӯ буд, бо вуҷуди ин огоҳона дар саҳнаи байналмилалӣ ба сифати ташаббускори маъракаи фарогир барои таҳкими мавқеи об дар доираи СММ баромад намуд. Ин иқдом бо шарофати стратегии равшани сиёсати хориҷӣ имконпазир гардид, ки ба таҳкими ҳамкориҳо дар Осиёи Марказӣ равона шуда буд, минтақае ки об ҳамоно захираи асосии табиӣ ва геополитикӣ ба шумор меравад.

Дастгирии аксарияти давлатҳои узви СММ аз ин қатънома сатҳи баланди эътимод ба дипломатияи тоҷикро нишон дод ва ба Тоҷикистон имкон дод, ки дар қатори кишварҳое қарор гирад, ки зербинои экологии ҷаҳониро ташаккул медиҳанд. Дар ҳуҷҷат ҳамкориҳои густурда бо ЮНЕП, ЮНЕСКО, БР СММ ва дигар муассисаҳои низоми СММ таъкид шуд, ки вазифадор буданд дастгирии коршиносӣ, методологӣ ва техникиро дар татбиқи чорабиниҳои Соли байналмилалии оби тоза таъмин намоянд.

Қатънома 57/252 даъват ба амал овард, то созмонҳои байналмилалӣ, байниҳукуматӣ ва ғайриҳукуматӣ, инчунин муассисаҳои илмию таҳсилотӣ, бахши хусусӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дар омодасозии чорабиниҳо дар доираи Соли байналмилалии оби тоза саҳм гузоранд. Дар ҳуҷҷат махсусан ба таҳияи барномаҳои таълимӣ, маъракаҳои иттилоотӣ, баргузории ҳамоишҳои илмӣ ва

инчунин пешбурди ҳалли нави техникӣ ва сиёсию ҳуқуқӣ дар соҳаи истифодаи захираҳои обӣ таваҷҷуҳ зоҳир гардид.

Ғайр аз ин, Маҷмаи Умумӣ ба давлатҳои узв тавсия дод, ки **ҳамоҳангсозони милли**ро муайян намуда, нақшаҳои амал таҳия кунанд, то иштироки доираи васеи ҷонибҳои манфиатдор дар доираи платформаҳои миллии марбута таъмин гардад. Ин иқдом ба ташкили шаклҳои нави ҳамкории минтақавӣ, мубодилаи таҷрибаи пешқадам, таҳкими нақши илм ва технология дар ҳалли мушкилоти обӣ, инчунин густариши шарикӣ бо донорҳо ва сохторҳои байналмилалӣ мусоидат кард.

Қатънома зарурати **ҳамгироии мавзуи об**ро ба равандҳои амалӣ намудани Ҳадафҳои рушди ҳазорсола таъкид намуд, махсусан дар заминаи коҳиши камбизоатӣ, рушди устувори кишоварзӣ, баробарии гендерӣ ва беҳсозии шароити санитарӣ дар кишварҳои рӯ ба рушд.

Дар пайи қабули қатъномаи 57/252, ҷомеаи байналмилалӣ маҷмӯи васеи чорабиниҳоро амалӣ намуд, ки аз ҷумла **Форуми ҷаҳонии об**, рӯзҳои миллӣ бахшида ба об, семинарҳо оид ба идоракунии фаромарзии захираҳои обӣ ва ташаббусҳо барои беҳсозии дастрасӣ ба оби тоза барои гурӯҳҳои осебпазирро фаро гирифт. Муваффақияти ин маърака бесобиқа буд, ки мавқеи обро ҳамчун мавзуи мустақил ва дорои авлавият дар низоми СММ таҳким бахшид.

Дар натиҷа, **Соли байналмилалии оби тоза (2003)** ба як марҳалаи таърихӣ табдил ёфт, ки гузариш аз муҳокимаҳои эълонгароёна ба амалҳои амалӣ таъмин гардид. Ба ин тартиб, қатъномаи 57/252 ба ҳалқаи калидӣ дар занҷираи қарорҳои ҷаҳонӣ табдил ёфт, ки ба дарки масъалаҳои об ҳамчун ҷузъи ҷудонашавандаи рушди устувор ва амнияти ҷаҳонӣ нигаронда шудаанд.

Маҷмаи Умумӣ

Distr.: General
21 February 2003

Иҷлосияи панҷоҳу ҳафтум

Банди 87-уми барномаи рӯз

Қатънома, ки аз ҷониби Маҷмаи Умумӣ қабул шудааст

[*дар асоси гузориши кумитаи дуюм (A/57/532/Add.7)*]

57/252. Чорабиниҳое, ки дар раванди омодагӣ ба Соли байналмилалии оби тоза гузаронида шуданд, соли 2023,

Маҷмаи Умумӣ,

бо истинод ба қатъномаи худ 55/196 аз 20 декабри соли 2000, ки тибқи он соли 2003-ро Соли байналмилалии оби тоза эълон намудааст, ва қатъномаи худ 56/192 аз 21 декабри соли 2001 оид ба раванди омодагӣ ба Соли байналмилалии оби тоза, соли 2003,

ҳамчунин бо истинод ба муқаррароти «Рӯзномаи асри XXI»[1], Барномаи амал барои идомаи татбиқи «Рӯзномаи асри XXI», ки аз ҷониби Маҷмаи Умумӣ дар ҷаласаи махсуси нуздаҳуми он қабул шудааст[2], қарорҳои Комиссияи рушди устувор дар иҷлосияи шашуми он[3], марбут ба оби тоза ва қарорҳое, ки дар Нақшаи татбиқи қарорҳои Иҷлосияи умумиҷаҳонӣ оид ба рушди устувор ҷой дода шудаанд, («Нақшаи татбиқи қарорҳои Йоханнесбург»)[4]

ташаббусҳои шарикиро, ки аз ҷониби як қатор ҳукуматҳо, созмонҳои байналмилалӣ ва гурӯҳҳои асосӣ ихтиёран амалӣ гардидаанд, дар Иҷлосияи сатҳи олӣ эълон шудаанд, *бо таваҷҷуҳ қайд намуда*,

бо ёдоварӣ аз ӯҳдадории дар Иҷлосияи умумиҷаҳонӣ оид ба рушди устувор оид ба оғози татбиқи барномаҳои амал бо дастгирии молиявӣ ва техникӣ қабул шудаанд, ба хотири ноил шудан ба ҳадафи рушд, ки барои Ҳазорсолаи нав муайян гардидаанд, ба оби ошомидании бехатар тааллуқ дорад, яъне то соли 2015 нисф кардани ҳиссаи аҳолие, ки ба оби ошомидании бехатар дастрасӣ надоранд, тавре ки дар Эъломияи Ҳазорсолаи Созмони Милали

[1] Ҳисоботи Конфронси Созмони Милали Муттаҳид оид ба муҳит зист ва рушд, Рио-де-Жанейро, 3–14 июни соли 1992 (нашри Созмони Милали Муттаҳид, фурӯш таҳти № R.93.I.8 ва ислоҳот), ҷилди I: Қатъномаҳои дар Конфронс қабулшуда, қатъномаи 1, замимаи II
[2] Қатъномаи S-19/2, замима.
[3] Ниг. Ҳисоботҳои расмии Шӯрои Иқтисодӣ ва Иҷтимоӣ, соли 1998, Илова № 9 (E/1998/29).
[4] Ҳисоботи Иҷлосияи умумиҷаҳонӣ оид ба рушди устувор, Йоханнесбург, Африқои Ҷанубӣ, 26 августи то 4 сентябри соли 2002 (нашри Созмони Милали Муттаҳид, фурӯш таҳти № R.03.II.A.1 ва ислоҳот), боби I, қатъномаи 2, замима

Муттаҳид зикр шудааст[5], ҳадафи дар Иҷлосияи сатҳи олӣ муқарраргардида - нисф кардани ҳиссаи одамоне, ки ба хизматрасониҳои асосии санитарӣ дастрасӣ надоранд[6],

ҳамчунин бо истинод ба қатъномаи худ 53/199 аз 15 декабри соли 1998 оид ба эълони солҳои байналмилалӣ,

кӯшишҳое, ки дар раванди омодагӣ ба Форуми сеюм оид ба захираҳои обӣ ва Конфронси байналмилалӣ дар сатҳи вазирон, ки моҳи марти соли 2023 дар Ҷопон баргузор хоҳад гашт, *қайд намуда,* дар самти омодасозии “Маърӯза оид ба азхудкунии захираҳои обии ҷаҳон”,

маърӯзаи Дабири кулро[7] ба *инобат гирифта*

1. чорабиниҳое, ки аз ҷониби давлатҳо, Котибот, созмонҳо, барномаҳо ва фондҳои низоми Созмони Милали Муттаҳид гузаронида мешаванд ки дар фаъолияти байниидоравии марбут ба оби тоза иштирок доранд, ҳамчунин аз ҷониби гурӯҳҳои асосӣ дар чорчӯбаи омодагӣ ба баргузории Соли байналмилалии оби тоза анҷомдодашударо *истиқбол менамояд* ва тарафҳои зикршударо даъват менамояд, ки талошҳои худро идома диҳанд;

2. ба ҳамаи давлатҳои аъзо, созмонҳои байналмилалии дахлдор ва гурӯҳҳои асосӣ *тавсия медиҳад*, ки фаъолияти марбут ба Соли мазкурро, аз ҷумла тавассути саҳмҳои ихтиёрӣ, дастгирӣ намоянд ва чорабиниҳои дахлдори худро бо баргузории Соли мазкур ҳамоҳанг созанд;

3. ба давлатҳои аъзо, низоми Созмони Милали Муттаҳид ва гурӯҳҳои асосӣ *тавсия медиҳад*, ки аз баргузории Соли мазкур барои баланд бардоштани сатҳи огоҳӣ дар бораи аҳамияти стратегии захираҳои оби тоза аз дидгоҳи қонеъ гардондани ниёзҳои асосии аҳолӣ, ҳифзи саломатӣ, истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ ва ҳифзи экونизомҳо, инчунин аз дидгоҳи рушди иҷтимоию иқтисодии умумӣ истифода баранд; ҳамчунин барои ҳавасмандсозии амалҳо дар сатҳҳои маҳаллӣ, миллӣ, минтақавӣ ва байналмилалӣ иқдом намоянд; ва даъват менамояд, ки ба мушкилоти ҷиддии вобаста ба оби тоза, ки дар назди бисёр минтақаҳо, махсусан дар кишварҳои рӯ ба рушд, қарор доранд, афзалияти аввалиндараҷа дода шавад;

4. ба давлатҳои аъзо, созмонҳои байналмилалӣ ва гурӯҳҳои асосӣ *тавсия медиҳад,* ки бар асоси ихтиёрӣ миёни худ, бо мақсади мусоидат ба фаъолияти марбут ба Соли мазкур муносибатҳои шарикиро барқарор ва таҳким бахшанд;

5. ба давлатҳои аъзо, ки то ҳол ин корро анҷом надодаанд, *даъват менамояд*, ки дар кишварҳои дахлдори худ кумитаҳои миллӣ таъсис намоянд ё ҳамоҳангсозон таъйин кунанд, бо мақсади мусоидат ба баргузории чорабиниҳои марбут ба Соли мазкур дар сатҳҳои маҳаллӣ ва миллӣ;

---

[5] *Ниг. қатъномаи 55/2, банди 19.*

[6] *Ҳисоботи Иҷлосияи умумиҷаҳонӣ оид ба рушди устувор, Йоханнесбург, Африқои Ҷанубӣ, 26 август — 4 сентябри соли 2002 (нашри Созмони Милали Муттаҳид, фурӯш таҳти № R.03.II.A.1 ва ислоҳот), боби I, қатъномаи 2, замима, банди 25.*

[7] *A/57/132.*

6. аз Дабири кул *дархост менамояд*, ки ба таҳкими ҳамоҳангсозӣ бо мақсади таҳия ва дастгирии пешниҳодҳо барои татбиқи чорабиниҳои марбут ба Соли мазкур мусоидат намояд;

7. аз Дабири кул инчунин *дархост менамояд*, ки ба Маҷмаи Умумӣ дар иҷлосияи панҷоҳу нӯҳуми он, оид ба татбиқи ин қатънома ҳисобот пешниҳод намояд.

Ҷаласаи 78-ум пленарӣ

20-уми декабри соли 2002